

AMGUEDDFEYDD AC ORIELAU CENEDLAETHOL CYMRU

Adroddiad Ariannol

Atodiad i Adroddiad Blynyddol y Cyngor 2000-2001

AMGUEDDFEYDD AC ORIELAU
CENEDLAETHOL CYMRU

ADRODDIAD ARIANNOL Y CYNGOR
2000-2001

AMGUEDDFEYDD AC ORIELAU CENEDLAETHOL CYMRU
NATIONAL MUSEUMS & GALLERIES OF WALES

ADRODDIAD ARIANNOL 2000-2001

© Amgueddfeydd ac Oriolau Cenedlaethol Cymru, 2000
Cyfieithiad: Aled Gwyn
Dylunio a Chynhyrchu: Andrew Griffiths, Arwel Hughes
Argraffu: South Western Printers

ISBN: 0 7200 0511 6

Clawr: Pwll Mawr: Amgueddfa Lofaol Genedlaethol Cymru. Llun © Bwrdd Croeso Cymru

Cynnwys	Tud.
Adroddiad Ariannol y Cyngor	5
Datganiad ar y System Rheolaeth Ariannol Fewnol	14
Datganiad o Gyfrifodebau'r Cyngor a'r Cyfarwyddwr	15
Tystysgrif Archwilydd Cyffredinol Cymru	15
Datganiad o Weithgareddau Ariannol	17
Mantolen	19
Datganiad o'r Llif Arian	20
Nodiadau ar y Cyfrifon	21

Adroddiad Ariannol y Cyngor

Sefydlwyd Amgueddfa Genedlaethol Cymru, sy'n gweithredu dan yr enw Amgueddfeydd ac Oriolau Cenedlaethol Cymru (AOCC) drwy Siarter Frenhinol ym 1907, ac adolygwyd ei Siarter ym 1991. Yn ystod cyfnod yr Adroddiad, ariannwyd ei gweithgareddau yn bennaf gan daliadau a wnaed gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru.

Pwrpas yr Amgueddfa yw addysgu'r cyhoedd trwy gasglu a chadwraeth gwrthrychau sy'n gysylltiedig â stori Cymru o'r cyfnodau cynharaf; ymchwil ysgolheigaidd ar y casgliadau hyn; a chyfoethogi dealltwriaeth y cyhoedd trwy eu harddangos a'u dehongli. Ymhlith pynciau AOCC y mae planhigion, anifeiliaid, daeareg, hanes cymdeithasol, diwylliannol a diwydiannol, ac ddisgrifiwyd ei gweithgareddau fel hyn: Dweud wrth Gymru am y Byd ac wrth y Byd am Gymru. Yn unol â'i Siarter, mae'r Amgueddfa yn cyflwyno ei chasgliadau Cymreig mewn cyd-destun byd-eang. Mae ganddi gasgliad rhagorol o baentiadau a cherfluniau Ewropeaidd o'r 20fed ganrif; mae'n nodedig am astudiaethau amgylcheddol ar sail casgliadau gwyddonol rhyngwladol; ac mae'n cydweithio, yn ffurfiol ac anffurfiol, â phrif sefydliadau academaidd eraill ym mhedwar ban byd.

Dyma'r wyth amgueddfa a Chanolfan Gasgliadau sy'n rhan o Amgueddfeydd ac Oriolau Cenedlaethol Cymru:

Amgueddfa ac Oriol Genedlaethol (AOG), Caerdydd – Mae'r Amgueddfa yng Nghanolfan Ddinesig neo-glasurol Caerdydd. Agorodd rhan gyntaf yr amgueddfa ym 1922; agorwyd yr adain ddwyreiniol ym 1932 a rhan ogleddol yr adain orllewinol ym 1965. Agorwyd oriolau celf newydd, ac arddangosfa ddaearegol bwysig ym Mloc Canol yr Amgueddfa ym 1993. Mae'r Amgueddfa yn cynnwys casgliadau archaeoleg, celf, botaneg, daeareg a söoleg, gyda llawer o fannau ar gyfer arddangosfeydd dros dro. Yn ddiweddar fe agorwyd man rhyngweithiol, sef Oriol Glanely, er mwyn dangos gweithgarwch y tu ôl i'r llenni.

Amgueddfa Werin Cymru (AWC), Sain Ffagan, Caerdydd – Sefydlwyd is-adran Diwylliant a Diwydiannau Gwerin ym 1932. Wedi derbyn Castell Sain Ffagan a'i stâd yn rhodd oddi wrth Ail Iarll Plymouth ym 1947, sefydlwyd yr Amgueddfa Werin bresennol fel cangen o Amgueddfa Genedlaethol Cymru. Mae casgliadau Amgueddfa Werin Cymru yn ddrych o hanes Cymru dros 2,000 o flynyddoedd, gydag adeiladau dilys yn cael eu hailgodi – adeiladau o'r 16eg ganrif hyd at heddiw, o bob rhan o Gymru.

Amgueddfa'r Llang Rufeinig (ALIR), Caerllion, Gwent – Sefydlwyd ym 1850 gan Gymdeithas Hynafiaethwyr Caerllion, yng nghanol caer lengol Rufeinig Isca. Fe fu'r Amgueddfa hon yn rhan o AOCC er 1930. Yn ystod 1985/86, cafodd yr adeilad o'r 19eg ganrif ei ailddatblygu a'i estyn. Ym 1995 agorodd canolfan adnoddau addysgol (Canolfan Capricorn) ac yna Y Stiwdio ym 1999 a chanolfan Pegasus yn 2000 gan roi lle ychwanegol ar gyfer gweithgareddau 'hanes byw' ar gyfer y nifer gynyddol o ddisgyblion ysgol sy'n ymweld â'r amgueddfa.

Amgueddfa Lechi Cymru (ALC), Llanberis – Sefydlwyd yr amgueddfa hon ym 1969 yn hen Weithdai Chwarel Dinorwig, sy'n Heneb Restredig, er mwyn adrodd hanes y diwydiant llechi. Yn ddiweddar fe gafodd gwaith adnewyddu gwerth £2.2 miliwn ei wneud i'r safle, yn bennaf gyda chymorth Cronfa Dreftadaeth y Loteri. Mae'r newidiadau wedi gwella'r gwaith dehongli yn yr amgueddfa; ailsefydlwyd inclein V2, symudwyd nifer o dai chwarelwyr i'r safle, a pharatowyd cyflwyniad clyweledol 3-D dramatig "Dwyn y Mynydd".

Amgueddfa Diwydiant Gwlân Cymru (ADGC), Dre-fach Felindre, Sir Gaerfyrddin – Agorodd hon ym mis Gorffennaf 1976 yn hen Felinau Cambria. Yn ddiweddar fe'i rhestrwyd gan Cadw fel y grŵp gorau o adeiladau melin wllân sydd wedi goroesi yn yr ardal hon, a arferai gael ei galw yn Huddersfield Cymru. Mae'r Amgueddfa yn cyflwyno darlun o ddatblygiad technolegol,

cymdeithasol, economaidd a chelfyddydol y diwydiant gwlan yng Nghymru. Bydd cynlluniau ailddatblygu cynhwysfawr yn mynd gerbron Cronfa Dreftadaeth y Loteri cyn bo hir.

Oriel Tŷ Turner (OTT), Penarth, ger Caerdydd – Un o orielau AOCC er 1921; mae'n darparu cyfleusterau ar gyfer arddangosfeydd dros dro, rhai celf yn bennaf.

Amgueddfa Rufeinig Segontium (ARS), Caernarfon – O fewn Caer Atodol Rufeinig Segontium, mae'r amgueddfa yn arddangos darganfyddiadau a wnaed wrth gloddio'r gaer ym 1921-23 a chloddio'r mithraeum ym 1950. Gyda'r arddangosiadau rhyngweithiol, mae'r arteffactau yn bwrw goleuni ar fywyd beunyddiol y garsiwn a'r effaith a gafodd y Rhufeiniaid ar yr ardal. Er mai AOCC sy'n llwyr gyfrifol am y tu mewn i'r amgueddfa, mae'r rhan allanol ynghyd â'r olion a gloddiwyd yn gyfrifoldeb Cadw, yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol a Chyngor Sir Gwynedd ar y cyd.

Pwll Mawr: Amgueddfa Lofaol Genedlaethol Cymru (ALGC), Blaenafon – ymgorfforwyd i fewn i AOCC ar 1 Chwefror 2001. Cafodd ei weithredu am 18 mlynedd cyn hynny fel Cwmni Cyfyngedig ac Ymddiriedolaeth Elusennol annibynnol. Fel rhan o'r ymgorffori mae AOCC wedi cael meddiant o Matchtake Cyf., is-gwmni yr Ymddiriedolaeth, fel busnes gweithredol. Pwll Mawr yw'r mwyaf poblogaidd o'r tair Amgueddfa Genedlaethol Lofaol sydd ym Mhrydain ac mae yn un o'r tri safle yn unig sydd yn Ewrop ble mae'n bosibl i ymwelwyr fynd i fewn i ffas glo danddaear go iawn. Rhestrwyd y rhan fwyaf o'r adeiladau ar y safle yn rhai Gradd II neu Gradd II serennog ac fe'i hystyrir gan Cadw fel yr unig safle pwll glo gyfan yng Nghymru sy'n dal i weithio. Yn ddiweddar dyfarnwyd Statws Safle Treftadaeth Byd i'r Pwll Mawr ynghyd â rhan helaeth o ardal Blaenafon.

Canolfan Gasgliadau, Nantgarw, Rhondda Cynon Taf – Yma bellach mae'r rhan fwyaf o gasgliad diwydiannol a morwrol yr Amgueddfa, wedi'i symud o Amgueddfa Diwydiant a Môr Cymru, Bae Caerdydd (a werthwyd ym mis Mawrth 1998). Mae'r stordy hwn ar agor i'r cyhoedd drwy apwyntiad. Codwyd Canolfan Adnoddau Archifol o fewn y ganolfan yn ystod 2000/01 gan ddefnyddio cyllid a godwyd drwy werthiant yr eiddo yn Stryd Bute, Caerdydd.

Ffur y Cyfrifon

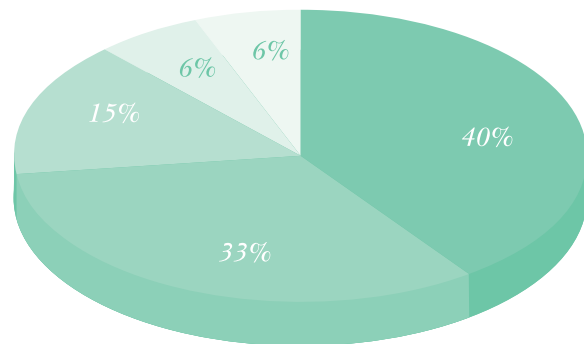
Fe gafodd y cyfrifon eu paratoi dan Adran 9(4) Deddf Amgueddfeydd ac Oriellau 1992 ar ffurf a gyfarwyddir gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru gyda chymradwyaeth y Trysorlys. Mae copi o'r Cyfarwyddyd Cyfrifon ar gael trwy wneud cais i'r Pennaeth Cyllid ac Archwilio. Mae cyfrifon yr Amgueddfa yn cydsynio'n llawn gyda gofynion y Datganiad o Arferion Cymeradwy (SORP 1995) "Cyfrifo gan Elusennau". Er dibenion y SORP mae Adroddiad Ariannol y Cyngor yn cynrychioli Adroddiad Blynyddol yr Ymddiriedolwyr. O 2001/02 bydd ffurf cyfrifon yr Amgueddfa yn cael ei addasu i fod yn unol â SORP 2000 'Adroddiadau a Chyfrifon Elusennau'.

Canlyniadau a Chyllid

Adnoddau net yr Amgueddfa a dderbyniwyd cyn costau tybiannol oedd £1,438,000 (£147,000 yn wariant ym 1999/00). Adnoddau'r Amgueddfa a ddaeth i mewn oedd £19,352,000 (£17,112,000 ym 1999/00) a chyfanswm adnoddau net yr Amgueddfa a wariwyd oedd £17,914,000 (£17,259,000 ym 1999/00) cyn costau tybiannol. Y cynnydd net yn yr arian am y flwyddyn ar ôl cymryd i ystyriaeth yr holl enillion a cholledion a sylweddolwyd ac na sylweddolwyd oedd £6,168,000 (cynnydd net o £1,139,000 ym 1999/00). Y gweddill yn y cronfeydd ar 31 Mawrth 2001 oedd £66,949,000 (£60,781,000 ar 31 Mawrth 2000).

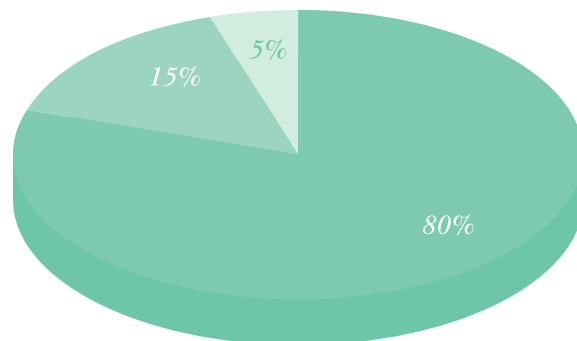
DADANSODDIAD O GYFANSWM YR ADNODDAU A WARIWYD

	Casgliadau, Gofalaeth, Rheoli ac Ymchwil	33%
	Arddangosfeydd Parhaol a Thros Dro ac Addysg <i>(Yn cynnwys datblygiadau pwysig)</i>	15%
	Gwariant Ategol <i>(Yn cynnwys Gwasanaethau Technegol a Gofalwyr)</i>	40%
	Codi Arian a Chyhoeddusrwydd	6%
	Rheoli a Gweinyddu	6%

DADANSODDIAD O GYFANSWM YR ADNODDAU A DDERBYNIWYD

	Grantiau Derbyniadwy Cynulliad Cenedlaethol Cymru	76%
	Grantiau eraill, gan gynnwys cyrff eraill y Llywodraeth	$\frac{4\%}{80\%}$
	Incwm Mynediad a Gwerthiannau yn y siopau	5%
	Incwm arall	15%

Yn cynnwys digwyddiadau corfforaethol, ffioedd cyfleusterau, taliadau am wasanaethau, grantiau ymchwil, ffioedd hawlfraint, addysg, crefftwyr yn arddangos, rhoddion, cymynroddion, nawdd, buddsoddiadau a llog y banc.

ADRODDIAD ARIANNOL 2000-2001

Dyma berfformiad yr Amgueddfa yn erbyn targedau'r Dangosyddion Perfformiad Sylfaenol a osodwyd gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru:

	2000/01 Targed	2000/01 Gwirioneddol	1999/00 Gwirioneddol
1. Nifer yr Ymwelwyr ('000)	738	690	662
2. Canran o eitemau'r casgliad a ddogfennwyd i'w rhestru	19.63%	25.60%	9.40%
3. Canran o'r amser ar agor ^a	52%	45.50%	-
4. Cyfanswm yr incwm a grëwyd fel % o'r gwariant gweithredol net ^a	4.64%	6.60%	-
5. Nifer yr ymwelwyr mewn partïon addysgol ('000)	170	201	163

^a Yn ystod 1999/00 cymerodd AOCC ran mewn arolwg gan DCMS o Ddangosyddion Perfformiad mewn Amgueddfeydd Cenedlaethol. Mabwysiadwyd set ddiwygiedig o Ddangosyddion Perfformiad yn dilyn yr adolygiad hwn, mewn ymgynghoriad â Chynulliad Cenedlaethol Cymru ac roedd hyn yn cynnwys dangosyddion newydd a rhai a ailddiffiniwyd.

8

1. Roedd nifer yr ymwelwyr 4% yn uwch, o gymharu â 1999/00. Roeddem yn agos at gyrraedd ein targed niferoedd ymwelwyr estynnol ond, yn ystod chwarter olaf 2000/01, caewyd yr amgueddfeydd i gyd ag eithrio yr Amgueddfa ac Oriel Genedlaethol ac Oriel Tŷ Turner am gyfnod o 20 diwrnod oherwydd Clwy'r Traed a'r Genau.

2. Yn ystod 2000/01, gwnaed cynnydd ardderchog ar broses sylfaenol dogfennu gwrthrychau/sbesimenau i raddfa rhestr. Gwrthrychau/sbesimenau unigol a grwp sydd wedi eu dogfennu ar gyfer rheolaeth restredig yw'r rheini sydd â gwybodaeth gyfeiriadol graidd ynghlwm wrthynt, ac mae AOCC yn anelu at ddogfennu ei holl gasgliadau (amcangyfrifir eu bod yn 4,700,000) i'r safon hon. Mae 25.60% o'r casgliadau wedi eu dogfennu ar y raddfa hon (yn llawer uwch na'r targed a osodwyd) yn cynnwys 38% o'r casgliad Celf, 29% o'r Casgliadau Archaeoleg a Nwmismateg, 28% o'r casgliadau Bioamrywiaeth a 23% o'r casgliadau Daeareg.

3. Roedd canran yr amser ar agor (wedi ei gyfrif fel canran o uchafswm o 12 awr y dydd, 365 o ddiwrnodau'r flwyddyn) yn is na'r targed o ganlyniad i gau orielau o fewn i Amgueddfeydd yn bennaf oherwydd argyfwng Clwy'r Traed a'r Genau, llifogydd a phrinder staff.

4. Roedd yr incwm a grëwyd gennym fel canran o'r gwariant gweithredol net yn uwch na'r targed er gwaethaf colli incwm mynediad yn deillio o ehangu'r categorïau mynediad am ddim.

5. Roedd nifer y bobl ymwelodd â AOCC i gyfrannu mewn partïon addysgol (miloedd) yn uwch na'r targed ac mae'n adlewyrchu y rhai fu â rhan mewn gweithgaredd addysgol ffurfiol ac anffurfiol fel ei gilydd (mae'r ffigur am 1999/00 yn dangos yr ymwelwyr addysg ffurfiol yn unig).

Perfformiad Taliadau Prydlon

Mae'r Amgueddfa yn cefnogi amcanion côd ymarfer Cydffederasiwn Diwydiannau Prydain (CBI) ac mae'n anelu at dalu o fewn 30 diwrnod i dderbyn anfonebau dilys. Cyfnod cyfartalog talu anfonebau yn ystod 2000/01 oedd 25 diwrnod (19 diwrnod ym 1999/00). Mae hyn yn cynnwys dros 72% a dalwyd o fewn 30 diwrnod. Achoswyd y cynnydd hwn yn bennaf oherwydd gohirio gwneud taliadau yn y chwarter cyntaf o ganlyniad i anawsterau a gododd wrth gyflwyno system wybodaeth gyllidol newydd a gafodd broblemau technegol TG yn y cyfnod cynnar.

Asedau Sefydlog

Fe ailbrisiodd yr Amgueddfa ei thir a'i hadeiladau ar 31 Mawrth 2001 yn unol â rheoliadau'r Trysorlys ar gyfer cyrff cyhoeddus sy'n mynnu bod hyn yn digwydd bob pum mlynedd.

Fe ddangosir asedau sefydlog diriaethol yn ôl cost eu hamnewid ar ôl dibrisiant ag eithrio Canolfan Gasgliadau Nantgarw, a ddangosir yn ôl y gwerth ar y farchnad agored.

Yn y rhaglen gyfalaf eleni o £775,000 cynhwysir gwariant ar isadeiladedd TGC, waliau talcen yn AWC, gosod CCTV, awyru'r orielau Archaeoleg yn AOG ac adnewyddu bwyler yn AWC. Cynhwysai gwaith arall ar amrywiol safleoedd Mynediad i'r Anabl, gwelliannau Iechyd a Diogelwch, gwaith ar gegin y Castell a ffensio yn AWC. Ariannwyd y gwaith oedd ar ôl i'w wneud ar yr Olwyn Ddŵr yn ALC hefyd o arbedion cyllideb cyfalaf a phrynwyd tractor newydd ar gyfer AWC. Cariwyd y tanwariant bychan o £5,000 ymlaen i 2001/02 i'w osod yn erbyn taliadau cadw.

Clustnododd y Cynulliad £218,000 o arian ychwanegol gyda golwg ar y Gronfa Moderneiddio Cyfalaf ar gyfer y Rhwydwaith Ardal Eang gyfrifiadurol, mentrau digideiddio ac ar gyfer mynediad i'r cyhoedd i wybodaeth casgliadau.

Cwblhawyd ail ran y gwaith yn Nantgarw sef datblygiad CAA ym mis Rhagfyr 2000. Ariannwyd ef yn rhannol o'r rhaglen gyfalaf gyda gweddill yr ariannu yn dod o werthiant 126 Stryd Bute a gafodd gytundeb y Cynulliad. Gwariwyd cyfanswm o £450,000.

Yn ychwanegol at hyn dygwyd asedau sefydlog gyda gwerth ar bapur net o £189,000 i fewn i ofalaeth yr Amgueddfa wrth i Gwmni Ymddiriedolaeth Pwll Mawr gael ei ymgorffori i berchnogaeth yr Amgueddfa ar 1 Chwefror 2001.

Prynu Sbesimenau

Ymhlith y pryniadau o bwys a wnaed yn ystod y flwyddyn mae:

- Portread ar banel o'r 16eg ganrif o Iarll Iaf Penfro, William Herbert am bris o £80,000
- *Viscountess Bulkely as Hebe* gan George Romney am bris o £147,200
- Tirlun gan Frank Auerbach am bris o £147,200
- Casgliad Arian Jackson am bris o £554,000
- Casgliad Lampau Glowyr am bris o £55,000

Cefnogwyd pryniad Romney gan Y Gronfa Casgliadau Celfyddydol Cenedlaethol (NACF) drwy gyfraniad o £60,000 yn gadael cost net o £114,600 i'r Amgueddfa. Cefnogwyd pryniad Auerbach gan gymhorthdal o'r Gronfa Casgliadau Celfyddydol Cenedlaethol (NACF) o £30,000 a chyfraniad gan Ymddiriedolaeth Derek Williams o £58,000, gan adael cost net i'r Amgueddfa o £59,200. Cefnogwyd Casgliad Arian Jackson drwy gyfraniad gan Gronfa Dreftadaeth y Loteri o £300,000 a chyfraniad o £92,000 o'r Gronfa Casgliadau Celfyddydol Cenedlaethol gan adael cost net i'r Amgueddfa o £162,000.

Datblygiadau yn y Dyfodol

Mae'r Amgueddfa wrthi'n datblygu cynigion manwl ar gyfer Amgueddfa'r Glannau sydd i'w datblygu mewn cydweithrediad â Chyngor Dinas a Sir Abertawe. Y gobaith yw y bydd y datblygiad hwn yn cael ei ariannu â'r cyllid o werthiant Amgueddfa Diwydiant a Môr Cymru ac arian o'r Gronfa Datblygu Rhanbarthol Ewropeaidd. Ym mis Gorffennaf 2001 rhoddodd Cronfa Dreftadaeth y Loteri ei bendith ar gymal cyntaf y cais am gyllid i gefnogi'r project hwn.

Yn dilyn ymgorffori Pwll Mawr Blaenafon cyflwynwyd cynllun ailddatblygu mawr ar gyfer y safle ac roedd yr Amgueddfa wrth ei bodd i dderbyn cyfraniad o £4.96m gan Gronfa Dreftadaeth y Loteri ym mis Chwefror 2000 i gyfrannu tuag at y gwaith hwn.

Mae gan yr Amgueddfa gynlluniau datblygedig ar gyfer datblygiadau o bwys yn Amgueddfa Diwydiant Gwlân Cymru yn Nre-fach ac fe gafwyd cytundeb Cam I gan Gronfa Dreftadaeth y Loteri yn 2000. Mae ystyriaeth yn cael ei roi ar hyn o bryd am gais Cam II am gyllid.

Bydd yr Amgueddfa yn ymdrechu i greu ffrydiau incwm eraill drwy dargedu'n benodol ffynonellau incwm a thrwy ehangu Adran Ddatblygu yr Amgueddfa. Ymgorfforwyd y datblygiadau hyn i gyd yng Nghynllun Corfforaethol yr Amgueddfa, sy'n eu gosod yng nghyd-destun cyffredinol nodau ac amcanion yr Amgueddfa.

Camau o ran cyflogi gweithwyr anabl

Mae'r Amgueddfa yn gweithredu trefn recriwtio anwahaniaethol a phob amser yn barod i ystyried ceisiadau gan bobl anabl ac i benodi pobl anabl. At hynny, fe fydd yr Amgueddfa yn gwneud pob ymdrech i sicrhau bod gweithwyr anabl yn cael y cyfleusterau angenrheidiol i allu gweithio'n effeithiol. Hefyd, mae cynllun strategol yr Amgueddfa yn cynnwys buddsoddi mewn cyfleusterau cyhoeddus i wella mynediad i'r anabl i adeiladau, a mynediad at wybodaeth.

Polisi Iaith Gymraeg

Yn dilyn cwblhau cyfnod yr ymgynghoriad cyhoeddus ar y Cynllun Iaith Gymraeg drafft, fe'i cyflwynwyd i Fwrdd yr Iaith Gymraeg. Cafwyd sylwadau ffafriol gan y Bwrdd ac mae'r Cynllun yn cael ei weithredu ar hyn o bryd.

Camau i gynnal neu ddatblygu'r ddarpariaeth wybodaeth ac ymgynghori â gweithwyr

Mae'r Amgueddfa yn cyfleu gwybodaeth i'w gweithwyr drwy wahanol ffyrdd yn cynnwys briffio tîm rheolaidd i'r holl staff, anerchiadau chwarterol gan y Cyfarwyddwr i'r holl staff, memoranda agored, memoranda at Benaethiaid Adrannau a thrwy ymgynghori a thrafod gyda'r Undebau Llafur cydnabyddedig, a bydd cyfarfodydd ffurfiol ac anffurfiol yn cael eu cynnal â hwy.

Aelodaeth y Llys a'r Cyngor

Ym 1990, caniatwyd Siarter Frenhinol a Statudau atodol newydd i'r Amgueddfa sy'n elusen gofrestredig (Rhif Elusen 525774, Rhif TAW. GB 1345978 43). Newidiodd y Siarter newydd gyfansoddiad Llys a Chyngor yr Amgueddfa gan gadarnhau mai 'Amgueddfa Genedlaethol Cymru' ('The National Museum of Wales') yw'r corff corfforaethol olynol i'r hyn a enwyd yn y Siarter wreiddiol. Diwygiwyd y Siarter yn 2000 i gydnabod awdurdod Cynulliad Cenedlaethol Cymru.

Yr awdurdod gweithredol yw'r Cyngor sy'n gyfrifol am reoli a gweinyddu cyllid ac eiddo'r Amgueddfa lle cyflwynir yr holl arian a gyfrennir gan y Trysorlys neu sy'n deillio o ffynonellau eraill a'r holl dir, adeiladau, neu roddion mewn nwyddau a ddyfeisir neu a ganiateir er dibenion y sefydliad.

Yn ychwanegol at y rhagair hwn, ceir manylebau o aelodau'r Llys a'r Cyngor a enwebwyd ar 31 Mawrth 2001, gan gynnwys y rhai a adawodd neu a ddechreuodd yn ystod y flwyddyn. Mae ymddiriedolwyr yr Amgueddfa yn aelodau o'r Cyngor.

Archwilydd

Archwilir y cyfrifon gan Archwilydd Cyffredinol Cymru yn unol ag Adran 9 (8) Deddf Amgueddfeydd ac Oriolau 1992.

Anna Southall

Swyddog Cyfrifo a Chyfarwyddwr
Cymeradwywyd a llofnodwyd ar 21 Awst 2001

G. Wyn Howells

Trysorydd, ar ran y Cyngor
Cymeradwywyd a llofnodwyd ar 21 Awst 2001

LLYS Y LLYWODRAETHWYR
(Ar 31 Mawrth 2001)

LLYWYDD
Mathew Prichard, CBE, DL, BA

IS-LYWYDD
Alun Thomas, BA, FCA (hyd at fis Gorffennaf 2000)
Roger G. Thomas OBE, LLB, CIMgt (o fis Hydref 2000)

TRYSORYDD
G. Wyn Howells ACIB

AELODAU O'R CYNGOR
NAD YDYNT YN AELODAU'R LLYS FEL ARALL
Syr R. Hanbury-Tenison, KCVO, YH, KStJ, FRSA (hyd at fis Mawrth 2001)
Mrs A. Carey-Evans
R. G. Thomas, OBE, LLB, CIMgt (o fis Ionawr 00)
J. W. Evans CBE, MA

PENODWYD GAN ARGLWYDD LYWYDD Y CYFRIN GYNGOR
AC YSGRIFENNYDD GWLADOL CYMRU
Dr Susan J. Davies, BA, PhD
Dr Peter Warren CBE, MA
Linda D. Quinn
C. Malcolm Parry
Eirlys Pritchard Jones, BA
Dr Nancy M. Edwards, BA, PhD, FSA

LLYFRGELL GENEDLAETHOL CYMRU
T. A. Owen, (bu farw) MA (OXON), MA (CYMRU), FRSA

PRIFYSGOL CYMRU
Roderic Bowen, QC, MA, LLD (hyd at fis Tachwedd 2000)
Mair Waldo Thomas (o fis Mehefin 2000)
Yr Athro John King (o fis Tachwedd 2000)

CYD-BWYLLGOR ADDYSG CYMRU
Y Cynghorydd D. Parry Jones

AELODAU SENEDDOL CYMRU
Barry Jones, BSc
Dafydd Wigley, AC
W. Griffiths
3 sedd wag

PENODWYD GAN Y LLYS

T. G. Jones, BA (hyd at fis Mawrth 2001)
J. A. Davies, BSc, MA, PhD (hyd at fis Mawrth 2001)
D. C. Jones-Davies, OBE, YH, MPhil, FRSA (hyd at fis Mawrth 2001)
Syr D. C. Mansel-Lewis, KCVO, YH, BA, KStJ, FRSA (hyd at fis Mawrth 2001)
Capt. Gwyn D. Pari-Huws (hyd at fis Mawrth 2001)
H. Jones
D. Bowen Lewis

CYNRYCHIOLWYR AWDURDODAU LLEOL

Gynghorydd A. Earle (bu farw)
Y Cynghorydd J. G. Jenkins
Y Cynghorydd R. W. Hughes
Y Cynghorydd P. G. Larsen
Y Cynghorydd P. M. Thomas
Y Cynghorydd D. Phillips (hyd at fis Tachwedd 2000)
Dr C. Grace
Y Cynghorydd R. Francis Davies
Y Cynghorydd D. Rogers
Y Cynghorydd J. A. H. Harries
Y Cynghorydd R. Cass
Y Cynghorydd R. H. Poole
Y Cynghorydd J. Huish
Y Cynghorydd D. I. Bowen (o fis Tachwedd 2000)

SEFYDLIADAU YNG NGHYMRU

Cymdeithas Hynafiaethau Cymru:	K. Mascetti
Cyngor yr Eisteddfod Genedlaethol :	G. E. Humphreys
Cymdeithas Amgueddfa Genedlaethol Cymru:	H. Looker
Y Cyngor Amgueddfeydd yng Nghymru:	J. Pembroke (hyd at fis Mehefin 2000) Y Cynghorydd R. Francis Davies (o fis Ionawr 2001)
TUC Cymru:	Ms A. Wellington
Cyngor Cymreig y CBI:	D. K. Jones, BSc (hyd at fis Mawrth 2001)
Yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol:	M. A. McLaggan
Cyngor Celfyddydau Cymru:	Sybil Crouch
Bwrdd Croeso Cymru:	Jonathan Jones
Ymddiriedolaethau Bywyd Gwyllt	Mrs J. Raum,
Cymru Cyf.:	BSc, MIBiol, CBiol (hyd at fis Chwefror 2001)
Cyngor Cefn Gwlad Cymru:	P. Loveluck
Cyngor Archaeoleg Prydain:	F. L. Llewelyn
Ffederasiwn Amgueddfeydd ac Oriolau yng Nghymru:	C. J. Delaney, BSc (hyd at fis Chwefror 2001)

Y CYNGOR
(Ar 31 Mawrth 2001)

LLYWYDD
Mathew Prichard, CBE, DL, BA

IS-LYWYDD
Alun Thomas, BA, FCA (hyd at fis Gorffennaf 2000)
Roger G. Thomas OBE, LLB, CIMgt (o fis Hydref 2000)

TRYSORYDD
G. Wyn Howells, ACIB

PENODWYD GAN YSGRIFENNYDD GWLADOL CYMRU

Dr Susan J. Davies, BA, PhD
Mrs Eirlys Pritchard Jones, BA
Dr Nancy M. Edwards, BA, PhD, FSA
Dr Peter Warren

ETHOLWYD GAN LYS Y LLYWODRAETHWYR

M. J. M. Clarke, MA, DL (hyd at fis Hydref 2000)
D. K. Jones, BSc (hyd at fis Mawrth 2001)
D. Bowen Lewis

ETHOLWYD GAN Y CYNGOR

Syr R. Hanbury-Tenison, KCVO, YH, KStJ, FRSA (hyd at fis Mawrth 2001)
Mrs A. Carey-Evans
R. G. Thomas, OBE, LLB CIMgt (hyd at fis Hydref 2000)
J. W. Evans CBE, MA

Datganiad ar y System Rheolaeth Ariannol Fewnol

Fel Swyddog Cyfrifo rwy'n cydnabod fy nghyfrifoldeb dros sicrhau bod Amgueddfa Genedlaethol Cymru yn cynnal a gweithredu system rheolaeth ariannol fewnol effeithiol. Ni all y system roi sicrwydd absoliwt, eithr sicrhad rhesymol yn unig, bod asedau wedi'u diogelu, bod trafodion wedi'u hawdurdodi a'u cofnodi'n briodol, a bod gwallau neu anghysonderau perthnasol naill ai'n cael eu hatal neu yn cael eu darganfod o fewn cyfnod priodol.

Mae'r system ar gyfer rheoli arian yn fewnol wedi'i seilio ar fframwaith o wybodaeth reolaidd i reolwyr, rheoliadau ariannol, trefniadau gweinyddol yn cynnwys gwahanu dyletswyddau a dirprwyo ar wahanol lefelau, yn ôl cyfarwyddyd gan Drysorlys Ei Mawrhydi, Cynulliad Cenedlaethol Cymru a Chyngor Amgueddfa Genedlaethol Cymru.

Yn benodol mae'n cynnwys:

- systemau cyllidebu cynhwysfawr gyda chyllideb flynyddol a gymeradwyir gan y Cyngor;
- arolygon rheolaidd gan yr Ymddiriedolwyr o adroddiadau chwarterol a blynyddol sy'n dangos y perfformiad ariannol gyferbyn â'r argoelion;
- gosod targedau i fesur y perfformiad ariannol a pherfformiadau eraill;
- trefniadau'r Ymddiriedolwyr i arolygu'r cyllidebau a chytuno ar y cyllidebau;
- canllawiau rheoli buddsoddiadau cyfalaf wedi'u diffinio'n eglur.

Mae gan Amgueddfa Genedlaethol Cymru wasanaeth archwilio mewnol dan gytundeb i un o'r prif gwmnïau o Gyfrifwyr Siartredig, sy'n gweithredu yn ôl safonau a ddiffinnir yn Llawlyfr Archwilio Mewnol y Llywodraeth. Mae gwaith y gwasanaeth archwilio mewnol yn cael ei gyfarwyddo gan ddadansoddi'r risg sy'n wynebu'r corff, ac mae cynlluniau archwilio mewnol blynyddol yn cael eu seilio ar y dadansoddiad hwn. Fe fydd dadansoddiad o'r risg a'r cynlluniau mewnol yn cael eu cymeradwyo gan Bwyllgor Archwilio'r corff a'u cymeradwyo gennyf fi. Bob blwyddyn o leiaf, bydd yr archwilwyr mewnol yn rhoi adroddiad i'r Cyngor ar weithgarwch archwilio mewnol yn Amgueddfa Genedlaethol Cymru. Mae'r adroddiad yn cynnwys barn annibynnol ar ba mor addas ac effeithiol yw system rheoli ariannol mewnol Amgueddfa Genedlaethol Cymru.

Bydd fy arolwg ar effeithiolrwydd y system rheoli ariannol mewnol yn cael ei gyfarwyddo gan waith yr archwilwyr mewnol, y Cyngor a'r Pwyllgor Archwilio, sy'n goruchwyllo gwaith yr archwilydd mewnol, a sylwadau a wneir gan yr archwilwyr allanol yn eu llythyr rheoli ac mewn adroddiadau eraill.

Gweithredu Adroddiad Turnbull

Fel Swyddog Cyfrifo, rwy'n ymwybodol o argymhellion Pwyllgor Turnbull ac rwy'n cymryd camau rhesymol i gydymffurfio â gofyniad y Trysorlys i baratoi datganiad rheoli mewnol ar gyfer y flwyddyn yn diweddu 31 Mawrth 2002, yn unol â chanllawiau a gafwyd ganddynt.

Anna Southall
Swyddog Cyfrifo
21 Awst 2001

Datganiad o Gyfrifoldebau'r Cyngor a'r Cyfarwyddwr

Dan adran 9(4) Deddf Amgueddfeydd ac Orielau 1992, rhaid i Fwrdd Ymddiriedolwyr (Cyngor) Amgueddfa Genedlaethol Cymru baratoi datganiad o gyfrifon ar gyfer pob blwyddyn ariannol ar ffurf ac ar sail a bennir gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru a chyda chaniatâd y Trysorlys. Paratoir y cyfrifon i ddangos arolwg gwir a theg o weithgareddau ariannol yr Amgueddfa yn ystod y flwyddyn a'i sefyllfa ariannol ar ddiwedd y flwyddyn.

Wrth baratoi cyfrifon yr Amgueddfa rhaid i'r Ymddiriedolwyr:

- ufuddhau i gyfarwyddyd am gyfrifon a gyflwynir gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru gan gynnwys y gofynion perthnasol o ran cyfrifeg a datgelu a'u cymhwyso'n gyson;
- barnu ac amcangyfrif mewn ffordd resymol a gochelgar;
- nodi a yw safonau cyfrifo cymwys a datganiadau o arferion cymeradwy wedi'u dilyn a datgelu ac egluro unrhyw wro o bwys yn y datganiadau ariannol;
- paratoi'r adroddiadau ariannol ar sail busnes gweithredol, oni bai ei bod yn amhriodol rhagdybio y bydd yr Amgueddfa yn parhau i weithredu.

Mae Swyddog Cyfrifo Cynulliad Cenedlaethol Cymru wedi pennu'r Cyfarwyddwr yn Swyddog Cyfrifo Amgueddfa Genedlaethol Cymru. Mae cyfrifoldebau perthnasol y Cyfarwyddwr, gan gynnwys cyfrifoldeb am briodoldeb a rheoleidd-dra cyllid cyhoeddus y mae hi'n atebol amdanynt ac am gadw cofnodion priodol, yn cael eu disgrifio ym Memorandwm Swyddogion Cyfrifo Cynulliad Cenedlaethol Cymru a gyflwynwyd gan y Trysorlys.

Tystysgrif ac Adroddiad Archwilydd Cyffredinol Cymru i Aelodau Cynulliad Cenedlaethol Cymru

Rwy'n ardstio fy mod wedi archwilio'r datganiadau ariannol ar dudalennau 17 i 30 yn unol ag Adran 9(4) Deddf Amgueddfeydd ac Orielau 1992. Paratowyd y datganiadau ariannol hyn o dan y confensiwn cost hanesyddol a ddiwygiwyd trwy ailbriso asedau sefydlog a'r polisiau cyfrifo a ddisgrifir ar dudalennau 21 ac 22.

Priod gyfrifoldebau'r Cyngor, y Cyfarwyddwr a'r Archwilwyr

Fel y disgrifir uchod, Cyngor a Chyfarwyddwr Amgueddfa Genedlaethol Cymru, sef y Swyddog Cyfrifo, sy'n gyfrifol am baratoi'r datganiadau ariannol ac am sicrhau rheoleidd-dra'r trafodion ariannol. Y Cyngor a'r Cyfarwyddwr hefyd sy'n gyfrifol am lunio'r Rhagair. Sefydlwyd fy nghyfrifoldebau i, fel archwiliwr annibynnol, trwy statud a'u llywio gan y Bwrdd Arferion Archwilio ac arweiniad moesegol y proffesiwn archwilio.

Byddaf yn adrodd fy marn ynghylch a yw'r datganiadau ariannol yn rhoi arolwg gwir a theg ac a gawsant eu paratoi'n unol â Deddf Amgueddfeydd ac Orielau 1992 a chyfarwyddyd a wnaed yn ôl y gofynion hynny gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru. Byddaf yn adrodd fy marn a gafodd y gwariant a'r incwm, ym mhob modd perthnasol, eu cymhwyso ar gyfer y dibenion a fwriadwyd gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru ac a yw'r trafodion ariannol yn cydymffurfio â'r awdurdodau sy'n eu rheoli. Byddaf hefyd yn adrodd os, yn fy marn i, y bydd y Rhagair yn anghyson â'r datganiadau ariannol, os na fydd yr Amgueddfa wedi cadw cofnodion cyfrifo priodol, neu os na fyddaf yn derbyn yr holl wybodaeth ac esboniadau angenrheidiol ar gyfer fy archwiliad.

Byddaf yn darllen gweddill y wybodaeth a geir yn yr Adroddiad Blynyddol ac ystyried a yw'n gyson â'r datganiadau ariannol a archwilir. Byddaf yn ystyried y goblygiadau o safbwynt fy nhystysgrif os byddaf yn dod yn ymwybodol o unrhyw gamfynegiant neu anghysonderau o bwys o fewn y datganiadau ariannol.

Byddaf yn ystyried a yw'r datganiad ar dudalen 14 yn dangos bod yr Amgueddfa yn cydymffurfio â chanllaw y Trysorlys 'Llywodraeth gorfforaethol: datganiad ar y system rheolaeth ariannol fewnol'. Byddaf yn adrodd os nad yw'n cwrdd â'r gofynion a bennir gan y Trysorlys, neu os yw'r datganiad yn gamarweiniol neu'n anghyson â gwybodaeth arall rwy'n ymwybodol ohoni yn sgîl fy ngwaith archwilio ar y datganiadau ariannol.

Sail y farn

Cynheliais fy archwiliad yn unol â Safonau Archwilio DU a gyflwynwyd gan y Bwrdd Arferion Archwilio. Mae'n cynnwys archwilio, ar sail profion, tystiolaeth sy'n berthnasol i'r symiau, y datgeliadau a rheoleidd-dra trafodion ariannol a gynhwysir yn y datganiadau ariannol. Fe fydd hefyd yn cynnwys asesu'r amcangyfrifon a'r barnau sylweddol a wneir gan y Cyngor a'r Cyfarwyddwr wrth baratoi'r datganiadau ariannol, ac a yw'r polisiau cyfrifo yn briodol i amgylchiadau'r Amgueddfa, wedi'u cymhwysu'n gyson a'u datgelu'n addas.

Cynlluniais a chyflawnais fy archwiliad er mwyn casglu'r holl wybodaeth ac esboniadau a oedd yn fy marn i yn angenrheidiol er mwyn i mi gasglu digon o dystiolaeth i roi sicrwydd rhesymol bod y datganiadau ariannol yn rhydd rhag camfynegiant o bwys, boed hynny'n anfwriadol, neu drwy dwyll neu afreoleidd-dra arall ac, ym mhob modd perthnasol, bod y gwariant a'r incwm wedi cael eu defnyddio ar gyfer y dibenion a fwriadwyd gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru a bod y trafodion ariannol yn cydymffurfio â'r awdurdodau sy'n eu rheoli. Wrth ffurfio fy marn rwyf hefyd wedi gwerthuso'n gyffredinol pa mor addas y cyflwynwyd y wybodaeth yn y datganiadau ariannol.

Barn

Yn fy marn i:

- mae'r datganiadau ariannol yn rhoi arolwg gwir a theg o gyflwr materion Amgueddfa Genedlaethol Cymru â'r Grŵp ar 31 Mawrth 2001 ac o'r adnoddau a ddaeth i mewn a'r modd y'u defnyddiwyd, a llif arian y Grŵp, am y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny ac y'u paratowyd yn unol â Deddf Amgueddfeydd ac Oriolau 1992 a chyfarwyddyd a wnaed yn ôl y gofynion hynny gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru; ac
- ym mhob modd o bwys cafodd y gwariant a'r incwm eu defnyddio ar gyfer y dibenion a fwriadwyd gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru ac mae'r trafodion ariannol yn cydymffurfio â'r awdurdodau sy'n eu rheoli.

Nid oes gennyf unrhyw sylwadau i'w gwneud ar y datganiadau ariannol hyn.

John Bourn
Archwilydd Cyffredinol Cymru
3 Medi 2001

Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Bae Caerdydd
Caerdydd
CF99 1NA

Datganiad Cyfunol o Weithgareddau Ariannol am y Flwyddyn Ariannol a Ddaeth i Ben ar 31 mawrth 2001

	Nodiadau	Cronfeydd cyhoeddus		Cronfeydd preifat		2000/01 C'swm £000's	1999/00 C'swm £000's
		Cyfyng- edig £000's	Anghyfyng- edig £000's	Cyfyng- edig £000's	Anghyfyng- edig £000's		
Adnoddau a Dderbyniwyd							
Grantiau Derbyniadwy	2	2,676	12,782	0	0	15,458	14,479
Rhoddion a Chymynroddion		64	26	332	48	470	875
Incwm Buddsoddiadau		0	0	45	7	52	56
Incwm Mynediad		0	685	0	0	685	802
Gwerthiannau Net yn y Siopau	3	0	266	0	0	266	263
Incwm Arall	4	1	851	3	67	922	637
Ymgorffori Cwmni							
Ymddiriedolaeth Pwll Mawr	5	<u>1,385</u>	<u>114</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>1,499</u>	<u>0</u>
Cyfanswm yr adnoddau a dderbyniwyd		<u>4,126</u>	<u>14,724</u>	<u>380</u>	<u>122</u>	<u>19,352</u>	<u>17,112</u>
Adnoddau a Wariwyd	6 & 7						
Gwariant Uniongyrchol							
Gwariant Elusennol							
Casglu a Chadwraeth		1,405	3,324	0	0	4,729	5,101
Ymchwil		359	779	0	0	1,138	1,310
Arddangos ac Addysgu		<u>484</u>	<u>2,238</u>	<u>44</u>	<u>0</u>	<u>2,766</u>	<u>2,464</u>
		2,248	6,341	44	0	8,633	8,875
Gwariant Cefnogol		<u>528</u>	<u>6,648</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>7,176</u>	<u>6,422</u>
Cyfanswm Gwariant Uniongyrchol		2,776	12,989	44	0	15,809	15,297
Gwariant Arall							
Codi Arian a Chyhoedduswydd		38	800	0	223	1,061	899
Rheoli a Gweinyddu		<u>73</u>	<u>971</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>1,044</u>	<u>1,063</u>
Cyfanswm Gwariant Arall		<u>111</u>	<u>1,771</u>	<u>0</u>	<u>223</u>	<u>2,105</u>	<u>1,962</u>
Cyfanswm yr Adnoddau a Wariwyd		<u>2,887</u>	<u>14,760</u>	<u>44</u>	<u>223</u>	<u>17,914</u>	<u>17,259</u>
Adnoddau Net a Dderbyniwyd/ (A Wariwyd) Cyn Costau Tybiannol		1,239	(36)	336	(101)	1,438	(147)

Datganiad Cyfunol o Weithgareddau Ariannol am y Flwyddyn Ariannol a Ddaeth i Ben ar 31 mawrth 2001 (parhad)

Nodiadau	Cronfeydd cyhoeddus		Cronfeydd preifat		2000/01 C'swm £000's	1999/00 C'swm £000's
	Cyfyng- edig £000's	Anghyfyng- edig £000's	Cyfyng- edig £000's	Anghyfyng- edig £000's		
Cyfanswm a ddygwyd ymlaen o'r dudalen flaenorol	1,239	(36)	336	(101)	1,438	(147)
Costau Tybiannol –						
Costau Cyfalaf	8	<u>(3,698)</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>(3,698)</u>	<u>(3,613)</u>
Adnoddau Net a Dderbyniwyd / (Wariwyd) Cyn Trosglwyddo		<u>(2,459)</u>	<u>(36)</u>	<u>336</u>	<u>(2,260)</u>	<u>(3,760)</u>
Enillion/(Colledion) wrth werthu asedau sefydlog a fwriadwyd er Defnydd Elusennol		(18)	0	0	(18)	95
Gwrthdroi cost tybiannol cyfalaf		<u>3,698</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>3,698</u>	<u>3,613</u>
Adnoddau Net a Dderbyniwyd / (Wariwyd) ar Gyfer y flwyddyn Ariannol		<u>1,221</u>	<u>(36)</u>	<u>336</u>	<u>1,420</u>	<u>(52)</u>
Enillion nas sylweddolir wrth ailbriso asedau sefydlog a fwriadwyd er Defnydd Elusennol	9	4,761	0	0	4,761	1,107
Enillion/(Colledion) nas sylweddolir wrth ailbriso buddsoddiadau ar y farchnad	10	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>(11)</u>	<u>(13)</u>	<u>84</u>
Symudiad Net yn y Cronfeydd yn Ystod y Flwyddyn Ariannol		<u>5,982</u>	<u>(36)</u>	<u>325</u>	<u>6,168</u>	<u>1,139</u>
Gweddill y Cronfeydd a Gariwyd Ymlaen ar 1 Ebrill	17	<u>58,246</u>	<u>408</u>	<u>1,842</u>	<u>285</u>	<u>60,781</u>
Gweddill y Cronfeydd a Ddygwyd Ymlaen ar 1 Ebrill	17	<u>64,228</u>	<u>372</u>	<u>2,167</u>	<u>182</u>	<u>60,781</u>

Mae'r holl weithgareddau yn parhau

Y cynnydd net yn y cronfeydd a ellir ei dadogi i weithgareddau yr Amgueddfa ei hun yn ystod 2000/01 yw £6,150,000.

Cyhoeddodd Matchtake Cyf. elw o £66,000 ar gyfer blwyddyn ariannol 2000/01.

Mae'r nodiadau ar dudalennau 21 i 30 yn rhan o'r cyfrifon hyn.

Mantolen Gyfunol ar 31 Mawrth 2001

		AOCC	Cyfunol	AOCC
		2001	2001	2000
	Nodiadau	£000's	£000's	£000's
Asedau Sefydlog				
Asedau Dirweddol	9	60,238	60,238	53,745
Buddsoddiadau	10	<u>1,708</u>	<u>1,708</u>	<u>1,721</u>
		61,946	61,946	55,466
Asedau Cyfredol				
Stoc	11	412	437	405
Dyledwyr sy'n ddyledus o fewn 12 mis	12	773	766	937
Dyledwyr sy'n ddyledus ar ôl 12 mis	12	4,000	4,000	4,200
Buddsoddiadau	13	250	250	13
Arian yn y banc ac mewn llaw		<u>805</u>	<u>805</u>	<u>689</u>
		6,240	6,258	6,244
Credywyr				
Symiau sy'n ddyledus o fewn blwyddyn	14	<u>(1,172)</u>	<u>(1,172)</u>	<u>(762)</u>
Asedau Cyfredol Net		<u>5,068</u>	<u>5,086</u>	<u>5,482</u>
Cyfanswm ar Asedau wedi Tynnu'r Dyledion Cyfredol				
		67,014	67,032	60,948
Darpariaeth ar Gyfer Dyledion a Threuliau				
Costau'r Cynllun Diswyddo	15 & 16	(83)	(83)	(167)
Asedau Net		<u>66,931</u>	<u>66,949</u>	<u>60,781</u>
Cronfeydd				
	17			
Cyhoeddus Cyfyngedig		64,228	64,228	58,246
Cyhoeddus Anghyfyngedig		354	372	408
Preifat Cyfyngedig		2,167	2,167	1,842
Preifat Anghyfyngedig		182	182	285
		<u>66,931</u>	<u>66,949</u>	<u>60,781</u>

Llofnodwyd ar ran yr Ymddiriedolwyr gan

Anna Southall

Swyddog Cyfrifo a Chyfarwyddwr
Cymeradwywyd a llofnodwyd ar 21 Awst 2001

G. Wyn Howells

Trysorydd, ar ran y Cyngor
Cymeradwywyd a llofnodwyd ar 21 Awst 2001

Mae'r nodiadau ar dudalennau 21 a 30 yn rhan o'r cyfrifon hyn.

Datganiad o'r Llif Arian Cyfunol ar Gyfer y Flwyddyn a ddaeth i Ben ar 31 Mawrth 2001

	Nodiadau	2001 £000's	2000 £000's
Arian Net a Dderbyniwyd o Weithgareddau'r Busnes	18	1,387	704
Gwariant Cyfalaf a Buddsoddiad Ariannol	19	(1,034)	(545)
Rheoli Adnoddau Rhyddion	20	<u>(237)</u>	<u>0</u>
Cynnydd mewn Arian	21	<u>116</u>	<u>159</u>

Mae'r nodiadau ar dudalennau 21 a 30 yn rhan o'r cyfrifon hyn.

Nodiadau ar y Cyfrifon a Ddaeth i Ben ar 31 Mawrth 2001

1. Polisiâu Cyfrifo

1.1 Sail Cyfrifo

Cafodd y Cyfrifon eu paratoi dan gonfensiwn cost hanesyddol, wedi'i addasu i gynnwys ailbrizio asedau sefydlog diriaethol yn ôl eu gwerth i'r Amgueddfa. Cawsant eu paratoi yn unol â Chyfarwyddyd Cyfrifon a gyflwynwyd gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru gyda chaniatâd y Trysorlys. Heb gyfyngu ar y wybodaeth a roddir mae'r Cyfrifon yn cwrdd â gofynion cyfrifo a datgelu y Datganiad o Arferion a Argymhellir: Cyfrifo i Elusennau a gyflwynir gan y Comisiynwyr Elusennau ar gyfer Lloegr a Chymru a'r datganiadau cyfrifo a gyflwynir neu a fabwysiedir gan y Bwrdd Safonau Cyfrifo i'r graddau y mae'r gofynion hynny'n briodol. Eithriodd y Trysorlys ni o ofyniad SORP Elusennau i ddarparu Crynodeb Cyfrif Incwm a Gwariant, ac o'r angen i ddatgleu costau hanesyddol asedau sefydlog diriaethol.

1.2 Caffaeliad Ymgymeriadau Atodol a Sail y Cyfuniad

Ar 1 Chwefror 2001, trosglwyddwyd asedau a dyledion Cwmni Ymddiriedolaeth Pwll Mawr (Blaenafon) ynghyd â Matchtake Cyf., ei is-gwmni masnachol perchnogaeth lawn, i'r Amgueddfa gan ddefnyddio dull cyfrifo caffaeliad. Yn dilyn hyn, dadgofrestrwyd Pwll Mawr Cyf. ac y mae i gael ei ddirwyn i ben. Mae'n fwriad gan yr Amgueddfa i barhau gweithgaredd Matchtake Cyf. ac mae canlyniadau masnachu y cwmni hwnnw ar gyfer Chwefror a Mawrth 2001 wedi eu cynnwys yn y datganiadau ariannol cyfunol. Derbyniodd cyfrifon Matchtake Cyf. am y flwyddyn hyd Mawrth 31 2001 farn archwilio diamod.

1.3 Adnoddau a Dderbynnir

Mae'r holl incwm yn cael ei gydnabod yn y Datganiad o Weithgareddau Ariannol pan fo amodau eu derbyn wedi'u bodloni. Mae grantiau'n cael eu credydu i'r Datganiad o Weithgareddau Ariannol ar sail eu derbyn. Mae incwm ar gyfer gwasanaethau a gyflawnir yn cael ei gredydu pan ddarperir y gwasanaeth. Rhoddir cyfrif am gyfraniadau a chymynroddion pan fo amodau eu derbyn wedi'u bodloni.

1.4 Asedau Sefydlog Diriaethol

Mae eiddo ar brydles a rhydd-ddaliadau yn cael eu priso yn ôl cost eu hamnewid ar ôl dibrisiant, ag eithrio Canolfan Gasgliadau Nantgarw sydd yn cael ei brisio yn ôl y gwerth ar y farchnad agored. Fe fydd gwaith cynnal a chadw arferol ar yr eiddo yn cael ei ddileu yn y flwyddyn y gwneir y gwaith.

Fe fydd peiriannau, offer, gosodion a ffitiadau yn cael eu priso yn ôl cost eu hamnewid.

Ni fydd eitemau cyfalaf sy'n costio llai na £5,000 yn cael eu cyfalafu.

1.5 Dibrisiant

Bydd dibrisiant yn cael ei godi ar asedau sefydlog diriaethol (heb gynnwys tir rhydd-ddaliadol). Dyma'r prif gyfraddau, gan ddefnyddio'r dull llinol:

Bydd eiddo rhydd-ddaliadol ac eiddo ar brydlesau hir yn cael eu dibrisio dros gyfnod eu hoes ddefnyddiol rhwng 5 a 125 mlynedd.

Bydd eiddo ar brydlesau byr yn cael eu hamorteiddio dros oes y brydles.

Bydd peiriannau, offer, gosodion a ffitiadau yn cael eu dibrisio dros 10 mlynedd. Mewn achosion penodol e.e. eitemau sy'n ddarostyngedig i newidiadau technolegol neu lle bydd ffactor darfodol uchel, defnyddir oes o bum mlynedd.

1.6 Cronfeydd

Mae Cronfeydd Cyhoeddus neu Gronfeydd Preifat Anghyfyngedig ar gael i'w defnyddio yn ôl doethineb yr Ymddiriedolwyr er mwyn hyrwyddo amcanion cyffredinol yr Amgueddfa.

Y Cronfeydd Cyfyngedig Cyhoeddus yw'r Grantiau Cyfalaf a'r Grantiau Pwrcasu Sbesimenau a dderbynnir gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru.

Cronfeydd Cyfyngedig Preifat yw cronfeydd sy'n amodol ar gyfyngiadau penodol a osodir gan gyfranwyr. Rhaid gwario'r cronfeydd hyn yn unol â gweithredoedd eu sefydlu yn unig.

1.7 Sbesimenau

Bydd eitemau a brynir ar gyfer y casgliad yn cael eu rhoi yn erbyn y Datganiad o Weithgareddau Ariannol ym mlwyddyn eu prynu. Fe fydd sbesimenau a brynir gan ddefnyddio Grant Pwrcasu Sbesimenau gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru yn cael eu dangos dan bennawd y Cronfeydd Cyhoeddus Cyfyngedig yn y Datganiad o Weithgareddau Ariannol.

1.8 Stoc

Bydd yr Amgueddfa yn cadw stoc o gyhoeddiadau ac eitemau eraill sydd ar werth yn ei Siopau. Mae'r rhain wedi'u priso ar gost isaf a gwerth net eu sylweddoli. Ym marn y Cyngor, nid oes gwahaniaeth sylfaenol rhwng cost hanesyddol y stoc a'r gost adnewyddu gyfredol.

1.9 Buddsoddiadau

Dangosir buddsoddiadau yn ôl eu gwerth ar y farchnad. Fe fydd enillion a cholledion wrth werthu yn cael eu credydu neu eu tynnu o'r Datganiad o Weithgareddau Ariannol. Fe fydd symudiadau yng ngwerth buddsoddiadau ar y farchnad a ddelir ar ddiwedd y flwyddyn hefyd yn cael eu hadlewyrchu yn y datganiad hwnnw yn unol â'r Datganiad o Arferion a Argymhellir: Cyfrifo i Elusennau.

1.10 Ymchwil a Datblygu

Fe fydd gwariant ar ymchwil a datblygu yn cael ei roi yn erbyn y Datganiad o Weithgareddau Ariannol yn y flwyddyn y mae'n digwydd.

1.11 Trethiant

Cafodd yr Amgueddfa statws elusennol gan Gyllid y Wlad. Bydd Treth ar Werth na ellir ei hadfer sy'n codi wrth wario ar weithgareddau anfasnachol yn cael ei rhoi yn erbyn y Datganiad o Weithgareddau Ariannol.

1.12 Pensiynau

Bydd cyfraniadau tuag at Gynllun Pensiwn Amgueddfa Genedlaethol Cymru yn cael eu rhoi yn erbyn y Datganiad o Weithgareddau Ariannol er mwyn gwasgaru cost pensiynau dros fywyd gwaith y gweithwyr.

1.13 Cost Cyfalaf

Yn ôl cyfarwyddyd Cynulliad Cenedlaethol Cymru, mae llog tybiannol ar gyfalaf sy'n adlewyrchu cost y cyfalaf a ddefnyddir yn cael ei gynnwys yn y costau gweithredu a'i gyfrifo yn ôl 6% o'r cyfalaf a ddefnyddir.

2. Grantiau Derbyniadwy

	Cyfyngedig	Anghyfyngedig	2000/01	1999/00
	£000	£000	£000	£000
Grant Refeniw mewn Cymhorthdal	0	12,345	12,345	11,463
Grant Pwrcasu Sbesimenau mewn Cymhorthdal	1,389	0	1,389	1,278
Grant Cyfalaf mewn Cymhorthdal	775	0	775	775
Cronfa Cyfalaf Moderneiddio	0	218	218	199
Grantiau gan gyrrff eraill y llywodraeth	<u>512</u>	<u>219</u>	<u>731</u>	<u>764</u>
	2,676	12,782	15,458	14,479

Fe dderbyniodd yr Amgueddfa gyfanswm Grantiau gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru o £14,727,000 (£13,745,000 ym 1999/00) yn cynnwys y Refeniw, Cymhorthdal Cyfalaf a Phwrcasu Sbesimenau a Chronfa Cyfalaf Moderneiddio.

3. Gweithgareddau'r Siopau

	AOCC £000	Atodol £000	2000/01 £000	1999/00 £000
			Cyfanswm	
Gwerthiant	587	10	<u>597</u>	<u>607</u>
Cost Gwerthiant:				
Prynu	(333)	(11)	(344)	(343)
Cynnydd/(Gostyngiad) yn y Stoc	<u>6</u>	<u>7</u>	<u>13</u>	<u>(1)</u>
	<u>(327)</u>	<u>(4)</u>	<u>(331)</u>	<u>(344)</u>
Gwerthiant Net y Siopau:	<u>260</u>	<u>6</u>	<u>266</u>	<u>263</u>

Wedi'i gynnwys o fewn costau staff dan Gronfeydd Cyhoeddus (Anghyfyngedig) y mae £206,000 (£194,000 1999/00) ar gyfer costau staff y siopau (£200,000 i AOCC a £6,000 i'r Is-gwmni, Matchtake Cyf.) ac o fewn costau uniongyrchol eraill y mae £16,000 (£22,000 1999/00) ar gyfer costau gweithredu'r siopau. Cyfanswm cyfraniadau'r siopau at y Cronfeydd Cyhoeddus (Anghyfyngedig) oedd £44,000 (£29,000 1999/00).

4. Incwm Arall

	Cronfeydd Cyhoeddus		Cronfeydd Preifat		2000/01 £000	1999/00 £000
	Cyfyng- edig £000	Anghyf- yngedig £000	Cyfyng- edig £000	Anghyf- yngedig £000		
Grantiau ac Incwm Ysgolion, Addysg, Incwm	1	107	0	0	108	38
Hawlfraint ac Ymchwil	0	178	0	0	178	170
Nawdd	0	6	0	66	72	66
Gweithgareddau Corfforaethol, Rhenti a Ffioedd Cyfleuster	0	279	0	0	279	297
Llog Banc	0	24	3	0	27	21
Arddangos Crefftau a Chyfraniadau at Gostau'r Amgueddfa	0	85	0	1	86	45
Cyfraniadau at Broject y Glannau	<u>0</u>	<u>172</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>172</u>	<u>0</u>
	1	851	3	67	922	637

5. Ymgorfforiad Ymddiriedolaeth Pwll Mawr Cyf

Ar 1 Chwefror 2001 trosglwyddwyd yr asedau a'r dyledion canlynol o Ymddiriedolaeth Pwll Mawr (Blaenafon) Cyf. i'r Amgueddfa:

	£000
Asedau Sefydlog	189
<i>Ychwanegu: Addasiad Gwerth Teg</i>	<i>1,196</i>
Stociau	19
Dyledwyr	10
Arian	103
Creddydwyr a Chroniadau	<u>(18)</u>
	1,499

Mae £189,000 Gwerth Net ar Bapur asedau sefydlog Pwll Mawr a brynwyd yn cynrychioli y gost hanesyddol llai dibrisiant cronedig yr asedau hynny i'r cwmni hwnnw. Yn dilyn priso gan briswyr allanol yr Amgueddfa ar 31 Mawrth 2001, gwnaethpwyd addasiad gwerth teg o £1,196,000, fel sy'n ofynnol gan y Safon Adrodd Ariannol Rhif 7 (gweler Nodyn 9).

6. Cyfanswm yr Adnoddau a Wariwyd

	Costau Staff	Costau Union- gyrchol Eraill	Dibrisiant	2000/01	1999/00
	£000	£000	£000	£000	£000
Gwariant Uniongyrchol					
Gwariant Elusennol					
Casglu a Chadwraeth	2,138	2,386	205	4,729	5,101
Ymchwil	592	489	57	1,138	1,310
Arddangos ac Addysg	<u>586</u>	<u>2,124</u>	<u>56</u>	2,766	<u>2,464</u>
	3,316	4,999	318	8,633	8,875
Gwariant Ategol	<u>5,506</u>	<u>1,142</u>	<u>528</u>	7,176	<u>6,422</u>
Cyfanswm Gwariant Uniongyrchol	8,822	6,141	846	15,809	15,297
Gwariant Arall					
Codi Arian a Chyhoeddusrwydd	557	466	38	1,061	899
Rheoli a Gweinyddu	<u>758</u>	<u>213</u>	<u>73</u>	1,044	<u>1,063</u>
	1,315	679	111	2,105	1,962
Cyfanswm yr Adnoddau a Wariwyd a Gweinyddu	10,137	6,820	957	17,914	17,259

Mae gwariant yn cael ei ddyrannu ar draws y chwe phennawd gwariant ar sail dosraniad y staff, gofod y llawr neu drwy ddyraniad uniongyrchol fel y bo'n briodol.

Mae'r swm o £27,700 (£24,500 yn 1999/00) yn cael ei gynnwys yn rheoli a gweinyddu ar gyfer tâl yr archwilyr, £24,500 ar gyfer y ffi archwilio a £3,200 ar gyfer gwaith arall.

7. Costau Staff

(a) Costau staff yn ystod y flwyddyn:

	2000/01	1999/00
	£000	£000
Cyflogau a Thâl	8,483	7,866
Costau Nawdd Cymdeithasol	595	538
Costau Pensiwn Eraill	1,018	931
Costau Diswyddo	<u>41</u>	<u>0</u>
	10,137	9,335

Mae'r costau staff ar gyfer 2000/01 yn cynnwys £96,000 ar gyfer staff Pwll Mawr yn y cyfnod ar ôl ei ymgorfforiad i fewn i'r Amgueddfa ar 1 Chwefror 2001.

(b) Dyma nifer gyfartalog misol y gweithwyr:

	2000/01	1999/00
	Nifer	Nifer
Casglu a Chadwraeth	104	103
Ymchwil	29	28
Arddangos ac Addysgu	29	29
Ategol	268	246
Codi Arian a Chyhoeddusrwydd	19	18
Rheoli a Gweinyddu	<u>37</u>	<u>34</u>
	486	458

(c) Roedd hawliau cyflog a phensiwn uwch yr Amgueddfa fel a ganlyn:

	Oedran	Cyflog £	Cynnydd real mewn pensiwn yn 60 oed £	Cyfanswm pensiwn a gronwyd yn 60 oed ar 31 Mawrth 2001 £
Ms Anna Southall Cyfarwyddwr, AOCC	52	66,146	950	4,182
Dr Eurwyn Wiliam Dirprwy Gyfarwyddwr, AOCC	52	58,019	1,000	21,400
Mr John Williams-Davies Cyfarwyddwr, Amgueddfa Werin Cymru	51	50,162	800	17,300
Mr Mike Tooby Cyfarwyddwr, Amgueddfa ac Oriol Genedlaethol	44	46,566	600	700
Ms Ceri Thomas (gadawodd 4 Mehefin 2000) Cyfarwyddwr, Materion Cyhoeddus	45	7,586	400	3,100
Mr Mark Richards (o 1 Rhagfyr 2000) Cyfarwyddwr Cynllunio Adnoddau	42	15,332	600	1,800
Mr Robin Gwyn (ymunodd 1 Chwefror 2001) Cyfarwyddwr Cyfathrebu Strategol	42	7,000	100	100

Cyflogir y cyfarwyddwr ar gytundeb tymor penodedig o 5 mlynedd sy'n adnewyddadwy (penodwyd 1 Tachwedd 1998).

(ch) Nid yw aelodau'r Cyngor yn derbyn unrhyw dâl. Cyfanswm y teithio, cynhaliadau a'r lletygarwch a wariwyd gan yr Amgueddfa ar gyfer aelodau'r pwyllgor yw £20,000 (£16,000 ym 1999/00).

8. Cost Cyfalaf

Mae Cyfrifo'r Llywodraeth yn gofyn am gynnwys cost tybiannol y cafalaf, wedi ei gyfrif drwy ddefnyddio canran (6% ar hyn o bryd) at y cyfartaledd cyfalaf cyhoeddus a ddefnyddir. Mae cost y cyfalaf sy'n cael ei godi yn sicrhau enillion priodol ar ecwiti'r trethdalwyr.

9. Asedau Sefydlog Diriaethol

	Tir ac Adeiladau Rhydd Ddaliadol £000	Eiddo Prydlesol £000	Peiriannau a Cherbydau £000	Gosodion, Ffitiadau ac Offer £000	Cyfanswm £000
Cost neu Brisiad					
Ar 1 Ebrill	12,326	42,837	330	1,631	57,124
Ymgorffori Ymddiriedolaeth					
Pwll Mawr Cyf. (Nodyn 5)	189	0	0	0	189
Addasiad Gwerth Teg (Nodyn 5)	1,196	0	0	0	1,196
Ychwanegiadau yn y Ystod y Flwyddyn	517	34	131	640	1,322
Pethau a Werthwyd yn Ystod y Flwyddyn	0	0	(21)	(99)	(120)
Ailbrisiad	(1,055)	3,008	(12)	(411)	1,530
Ar 31 Mawrth	13,173	45,879	428	1,761	61,241
Dibrisiad					
Ar 1 Ebrill	730	1,546	230	873	3,379
Swm ar Gyfer y Flwyddyn	188	342	66	361	957
Dileu yn Sgîl Gwerthu	0	0	(20)	(82)	(102)
Ailbrisiad	(918)	(1,888)	(9)	(416)	(3,231)
Ar 31 Mawrth	0	0	267	736	1,003
Gwerth Net					
Ar 31 Mawrth 2001	13,173	45,879	161	1,025	60,238
Ar 1 Ebrill 2000	11,596	41,291	100	758	53,745

9. Asedau Sefydlog Diriaethol (parhad)

Cafodd asedau diriaethol yr Amgueddfa eu priso'n broffesiynol ar 31 Mawrth 2001 gan Cooke and Arkwright, Syrfewyr Siartredig, yn unol â'r Canllawiau a gyflwynwyd gan Sefydliad Brenhinol y Syrfewyr Siartredig. Daliai Ymddiriedolaeth Pwll Mawr Cyf. ei dir a'i eiddo ar sail prydles. Wrth gael ei ymgorffori yn yr Amgueddfa ar 1 Chwefror 2001 trosglwyddwyd perchnogaeth rhyddfrait yr asedau hyn i'r Amgueddfa oddi wrth Gyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen.

10. Buddsoddiadau Asedau Sefydlog

	AOCC 2000/01 £000	Cyfunol 2000/01 £000	1999/00 £000
Ar 1 Ebrill	1,721	1,721	1,637
Ennill/(Colled) Net ar Ailbrisiad	<u>(13)</u>	<u>(13)</u>	<u>84</u>
Gwerth ar y Farchnad 31 Mawrth	1,708	1,708	1,721

Cost hanesyddol y buddsoddiadau ar 31 Mawrth 2001 oedd £951,000 (£951,000 ar 31 Mawrth 2000).

Mae'r portffolio yn cynnwys Cydfuddsoddiadau (Unedau Buddsoddi) a awdurdodwyd gan y Bwrdd Gwarannau a Buddsoddiadau.

11. Stoc

	AOCC 2001 £000	Cyfunol 2001 £000	2000 £000
Nwyddau'r siopau ar werth	251	276	245
Stoc cyhoeddiadau a gedwir ar wahân	<u>161</u>	<u>161</u>	<u>160</u>
	412	437	405

12. Dyledwyr

	AOCC 2001 £000	Cyfunol 2001 £000	2000 £000
Symiau sy'n ddyledus o fewn 12 mis:			
Dyledwyr Masnach	147	147	97
Swm i'w dderbyn gan is-gwmni	7	0	0
Gwerthiant Amgueddfa Diwydiant a Môr Cymru	200	200	200
Dyledwyr Eraill	355	355	634
Blaendaliadau	64	64	9
Llai: Darpariaeth ar gyfer dyledion coll ac amheus	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>(3)</u>
	773	766	937
Symiau sy'n ddyledus ar ôl 12 mis:			
Gwerthiant Amgueddfa Diwydiant a Môr Cymru	<u>4,000</u>	<u>4,000</u>	<u>4,200</u>
	4,773	4,766	5,137

Gweddill derbyniadau gwerthu Amgueddfa Diwydiant a Môr Cymru sy'n cael eu dal gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru ar ran yr Amgueddfa ar 31 Mawrth 2001 oedd £4,200,000 (£4,400,000 ar 31 Mawrth 2000). Mae'r Amgueddfa yn rhagweld y bydd yn tynnu £200,000 o'r swm hwn o fewn y 12 mis nesaf (tynnwyd £200,000 yn 2000/01) a'r gweddill dros y pum mlynedd nesaf i helpu i ariannu costau datblygu/codi Amgueddfa Genedlaethol y Glannau, Abertawe.

13. Buddsoddiadau Asedau Cyfredol

Mae'r rhain yn cynnwys gweddill o £250,000 (£13,000 ar 31 Mawrth 2000) mewn Cronfa Breifat a gedwir mewn cyfrif rhybudd 14 diwrnod.

14. Credydwy

	AOCC 2001 £000	Cyfunol 2001 £000	(Ailddatganwyd) 2000 £000
Symiau sy'n ddyledus o fewn blwyddyn:			
Credydwyr Masnach	522	522	536
Credydwyr a Chroniadau Eraill	<u>650</u>	<u>650</u>	<u>226</u>
	1,172	1,172	762

Ail-ddadansoddwyd ffigurau'r credydwy am y flwyddyn flaenorol i ddarparu cymharydd cywirach â ffigurau credydwy ar gyfer 2001, er nad oes unrhyw effaith ar ffigur cyfan a adroddwyd ynghynt.

15. Darpariaethau ar Gyfer Dyledion a Thraul

	AOCC 2001 £000	Cyfunol 2001 £000	2000 £000
Cynllun Diswyddo			
Gweddill ar 1 Ebrill	167	167	241
Swm a drosglwyddir i gredydwy sy'n ddyledus o fewn blwyddyn	<u>(84)</u>	<u>(84)</u>	<u>(74)</u>
Gweddill ar 31 Mawrth	83	83	167

16. Ymrwymadau Pensiwn

(a) Costau Cynllun Diswyddo

	2000/01 £000	1999/00 £000
Yn 2000/1 roedd costau pensiwn yn cynnwys:		
Cyfraniad yr Amgueddfa 13.6%	936	856
Cyfraniad ychwanegol (hyd at Ebrill 2002) o 1.1% (yn ymwneud â chynllun diswyddo 1994-95)	<u>82</u>	<u>75</u>
	1,018	931

Yn awr £167,000 yw cost ariannu y pensiynau gwell yn y dyfodol. Deilliodd hyn o gyngor yr Actiwari, sef er mwyn cwrdd â chostau y cynllun diswyddo ym 1994/95 roedd yn rhaid i gyfraniad yr Amgueddfa gael ei gynyddu o 6% (cyfraniad yr Amgueddfa cyn 1999/00) i 7.1% am saith mlynedd yn dechrau ar 1 Ebrill 1995. Mae'r cynnydd hwn o 1.1% i ariannu y cynnodau gwasanaeth pensiwn gwell, yr amcangyfrifwyd i fod yn gost o £600,000, yn ganlyniad cynllun diswyddo cynnar yr Amgueddfa. Bydd hyn yn cael ei gynnwys o fewn y newid yn y cynnydd a wneir yng nghyfraniadau'r cyflogwr yn y dyfodol.

(b) Prisiad tair blynedd

Mae'r Amgueddfa yn gweithredu cynllun buddiannau pensiwn diffiniedig sy'n rhoi buddiannau ar sail cyflogau terfynol pensiynadwy. Mae asedau'r cynllun yn cael eu cadw ar wahân i asedau'r Amgueddfa, ac fe'u buddsoddir trwy Reolwyr Cronfeydd penodedig mewn portffolio o ddaliadau. Fe fydd cyfraniadau at y cynllun yn cael eu tynnu o'r datganiad o weithgareddau ariannol er mwyn gwasgaru cost pensiynau dros oes waith gweithwyr yr Amgueddfa. Fe bennir y cyfraniadau gan actiwari cymwys ar sail prisio bob tair blynedd gan ddefnyddio dull Unedau Amcanol.

Digwyddodd y prisiad mwyaf diweddar ar 31 Mawrth 2001. Y tybiaethau sy'n cael yr effaith mwyaf ar ganlyniadau yr ailbrizio yw'r rheini sy'n ymwneud â graddfa'r enillion ar fuddsoddiadau a graddfeydd y cynnydd mewn cyflogau a phensiynau. Tybiwyd y byddai'r enillion ar fuddsoddiadau yn 6.5% cyn ymddeol ac yn 5.25% ar ôl ymddeol, a bod cynnydd chwyddiant cyflogau yn 4.5% cyfartalog y flwyddyn a bod pensiynau presennol ac yn y dyfodol yn cynyddu ar raddfa o 2.7%.

Dangosodd y Prisiad Actiwaraid fel ag yr oedd ar 31 Mawrth 2001 bod gwerth asedau y Cynllun ar y farchnad yn £38,909,000 sy'n cynrychioli 98% o'r buddau a oedd wedi deillio i'r aelodau ar ôl caniatáu am y twf a ragwelwyd mewn cyflogau.

Byddai rhaid i gyfraniadau'r cyflogwr yn y dyfodol gynyddu gan ddechrau ym mis Ebrill 2002, o 14.7% i 18.3% i gwrdd â chostau buddau sy'n deillio ac i ddileu'r diffyg dros gyfnod o 10 mlynedd.

Aseswyd costau gyda golwg ar y flwyddyn yn diweddu ar 31 Mawrth 2001 yn unol â chanlyniad y Prisiad Actiwaraid ar 31 Mawrth 1998.

17. Datganiad o'r Cronfeydd

(a) Cyfanswm y Cronfeydd	1 Ebrill 2000 £000	Adnoddau i Mewn £000	Adnoddau a Wariwyd £000	Symudiad ar Eraill yn y Flwyddyn £000	Mawrth 31 2001 £000
Cronfeydd Cyhoeddus					
Cyfyngedig - Cyfalaf	58,270	2,160	(1,208)	4,743	63,965
Cyfyngedig - Sbesimenau	<u>(24)</u>	<u>1,966</u>	<u>(1,679)</u>	<u>0</u>	263
Cyfanswm Cyfyngedig	58,246	4,126	(2,887)	4,743	64,228
Anghyfyngedig	<u>408</u>	<u>14,724</u>	<u>(14,760)</u>	<u>0</u>	372
Cyfanswm y Cronfeydd Cyhoeddus	58,654	18,850	(17,647)	4,743	64,600
Cronfeydd Preifat					
Cyfyngedig	1,842	380	(44)	(11)	2,167
Anghyfyngedig	<u>285</u>	<u>122</u>	<u>(223)</u>	<u>(2)</u>	182
Cyfanswm y Cronfeydd Preifat	2,127	502	(267)	(13)	2,349
Total	60,781	19,352	(17,914)	4,730	66,949

(b) Cynrychiolir cyfanswm y cronfeydd cyfalaf cyfredig gan

	2001 £000	2000 £000
Tir ac adeiladau rhydd-ddaliadol	13,173	11,596
Eiddo prydlesol	45,499	40,911
Peiriannau a cherbydau	161	100
Gosodion, ffitiadau ac offer	1,025	758
Asedau Sefydlog	59,858	53,365
Dyledwyr	4,214	4,524
Credydwyr	(123)	(74)
Arian yn y Banc ac mewnLlaw	16	455
	63,965	58,270

(c) Cynrychiolir cyfanswm y cronfeydd preifat gan

	2001 £000	2000 £000
Asedau Sefydlog	380	380
Buddsoddiadau mewn Asedau Sefydlog	1,708	1,721
Dyledwyr	0	4
Arian yn y Banc ac mewn Llaw	11	10
Buddsoddiadau mewn Asedau Cyfredol	250	13
Credydwyr	0	(1)
	2,349	2,127

18. Cysoni Newidiadau Mewn Adnoddau i'r Llif Arian Net o Weithgareddau Gweithredol

	2000/01	1999/00
	£000	£000
Adnoddau Net i Mewn/(allan) am y flwyddyn ariannol	1,420	(52)
(Elw)/Colled wrth werthu Asedau Sefydlog	18	(95)
Asedau Sefydlog a drosglwyddwyd o Pwll Mawr Cyf. pan gafodd ei brisio	(1,385)	0
Dibrisiant	957	805
Cynnydd yn y Stoc	(32)	(26)
Lleihad o ran Dyledwyr	171	6
Cynnydd o ran Credydwyr	322	141
Lleihad o	(84)	(75)
Arian Net i Mewn/(Allan) o'r Gweithgareddau Gweithredol	1,387	704

19. Gwariant Cyfalaf a Buddsoddi Ariannol

	2000/01	1999/00
	£000	£000
		(Ailddatganwyd)
Talidau i brynu asedau sefydlog diriaethol	(1,234)	(995)
Enillion wrth werthu asedau diriaethol	0	350
Derbyniadau a ryddhawyd o werthu AGDM	200	100
	(1,034)	(545)

Mae cymharydd y flwyddyn flaenorol wedi ei ail-ddatgan i ddadansoddi'r derbyniadau o werthiant asedau diriaethol ar wahân i ryddhad derbyniadau o werthiant AGDM i'r Amgueddfa gan y Cynulliad, er nad oes unrhyw effaith ar y ffigur cyfan a adroddwyd yn flaenorol.

20. Symudiad Mewn Adnoddau Hylifol

	2000/01	1999/00
	£000	£000
Buddsoddiadau Tymor Byr ar 1 Ebrill	13	13
Arian ar 1 Ebrill	689	530
Cronfeydd Net ar 1 Ebrill	702	543
Arian Net i Mewn	116	159
Symudiadau Net mewn Buddsoddiadau Tymor	237	0
Cronfeydd Net ar 31 Mawrth	1,055	702

(Yn cynnwys Buddsoddiadau Tymor Byr o £250,000 a £805,000 mewn arian)

21. Symudiad o Ran Arian Parod

	2000/01	1999/00
	£000	£000
Arian Net ar 1 Ebrill	689	530
Arian Net i Mewn/(Allan)	116	159
Arian Net ar 31 Mawrth	805	689

22. Ymrwymadau Cyfalaf

	2000/01	1999/00
	£000	£000
Ar ddyddiad y fantolen, dyma'r cyfalaf oedd wedi'i gadw	37	7

23. Rhwymedigaethau Wrth Gefn

Mae'r Amgueddfa yn trafod trwy ei chyfreithwyr nifer o hawliadau am niwed personol a ddigwyddodd yn safleoedd yr Amgueddfa. Mae'n bosibl y bydd yn rhaid i'r Amgueddfa ddod i gytundeb petai canlyniad unrhyw drafodaethau neu gyfreithio yn mynd yn erbyn yr Amgueddfa. Mae'r Amgueddfa yn ystyried mai uchafswm yr hawliadau posibl yn erbyn yr hawliadau hyn yw £35,000.

Mae cyfrifoldeb amodol pe digwydd i Pwll Mawr: Amgueddfa Lofaol Genedlaethol Cymru gael ei gau er mwyn sicrhau shaftt y pwll a'r amgylchoedd. Byddai dadgomisiynu yn debyg o gostio £1 miliwn ac mae wedi cael ei warantu gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru.

24. Datganiad o Golledion

Fel a fynir gan Gyfrifo'r Llywodraeth, mae'r Amgueddfa yn datgelu colledion a ddigwyddodd ym mlwyddyn ariannol 2000/01 a ddadansoddwyd fel a ganlyn:

	£
Taliadau Arbennig	2,064
Hawliad Niwed Personol	27,788
Colledion Eraill	<u>2,412</u>
	32,264

Gwnaed taliad arbennig o £2,064 i un o weithwyr yr Amgueddfa, ac fe dderbyniwyd sêl bendith Cynulliad Cenedlaethol Cymru ar ei gyfer.

25. Trafodion Cefnogwyr Cysylltiedig

Mae Amgueddfa Genedlaethol Cymru yn Gorff Cyhoeddus a Noddir gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru. Felly, ystyrir y Cynulliad yn gefnogwr cysylltiedig. Yn ystod y flwyddyn fe dderbyniodd yr Amgueddfa nawdd gan y Cynulliad ar ffurf Cymorth Grant, Cyfalaf, Grantiau Pwrcasu Sbesimenau, a grant penodol i ddatblygu Amgueddfa Newydd y Glannau Abertawe, a ryddhawyd o arian gwerthu Amgueddfa Diwydiant a Môr Cymru. Yn ogystal, fe dderbyniodd yr Amgueddfa nawdd o Gronfa Cyfalaf Moderneiddio y Cynulliad.

Yn ystod y flwyddyn fe fu gan yr Amgueddfa nifer o drafodion perthnasol gyda chyrff eraill a noddir gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru, sef:

Bwrdd Croeso Cymru
Cyngor Cefn Gwlad Cymru
Llyfrgell Genedlaethol Cymru
CADW

Yn ystod y flwyddyn bu gan yr Amgueddfa nifer o drafodion perthnasol ble datganwyd cysylltiad â'r trafodion gan aelodau canlynol yr Amgueddfa. Ystyrir y rhain yn berthnasol:

Talodd yr Amgueddfa £14,900 yn 2000/01 fel rhent am 126 Stryd Bute i Business in Focus (Asiantaeth Fenter), £2,800 i Brifysgol Morgannwg a £23,400 i Brifysgol Caerdydd; mae Mr R.G. Thomas, Is-Lywydd, yn Aelod o Fwrdd Business in Focus, ac yn aelod o Gyngor Prifysgol Morgannwg a Phrifysgol Caerdydd.

Talodd yr Amgueddfa £2,000 yn 2000/01 i Ymddiriedolaeth Archaeolegol Gwynedd. Mae Dr N.M. Edwards sy'n aelod o Gyngor yr Amgueddfa a Llys y Llywodraethwyr yn Is-Gadeirydd Ymddiriedolaeth Archaeolegol Gwynedd.